

INŠTITUT RS ZA SOCIALNO VARSTVO
SOCIAL PROTECTION INSTITUTE OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

**Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov (Poročilo 2):
Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov s področja nasilja
Evalvacijsko poročilo za program: Center za socialno delo
Maribor - Svetovalnica za žrtve nasilja in zlorab Maribor**

Ljubljana, maj 2023

Naročnik:

MDDSZ
Direktorat za socialne zadeve
Štukljeva cesta 44
1000 Ljubljana

Skrbnica naloge pri naročniku: Gregor Majcen

Št. pogodbe: 2611-22-050015

Izvajalec: **Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo**
Tržaška 2
1000 Ljubljana

Skrbnik naloge pri izvajalcu: mag. Vid Žiberna

Naslov poročila: **Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov (Poročilo 2):
Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov s področja nasilja
Evalvacijsko poročilo za program: Center za socialno delo Maribor -
Svetovalnica za žrtve nasilja in zlorab Maribor**

Avtorji poročila: mag. Vid Žiberna
dr. Mateja Černič
dr. Liljana Rihter

Drugi sodelujoči: Katarina Jožić
Lara Kobal
Katja Krš
Pia Rožman

Št. delovnega poročila: IRSSV 21/2023

Datum izdaje poročila: 31. 5. 2023

Izdaja: 01

Kopije: skrbnik naloge na MDDSZ
skrbnik pogodbe na MDDSZ
arhiv IRSSV
prosti izvodi z dovoljenjem naročnika

Odgovorna oseba: mag. Barbara Kobal Tomc, direktorica IRSSV

Seznam najpogosteje uporabljenih kratic

AS	aritmetična sredina
CSD	center za socialno delo
EUR	Evro
IRSSV	Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo
JVSP	javni verificirani socialnovarstveni programi
KC	krizni center
MAX	najvišja podana vrednost (odgovor)
MD	materinski dom
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MIN	najmanjša podana vrednost (odgovor)
N	število odgovorov (uporabnikov)
RS	Republika Slovenija
SD	standardni odklon
SVP	socialno varstveni program/i
VH	varna hiša

Uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.

Besedilo ni lektorirano.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	6
2	USTREZNOST CILJEV ZA REŠEVANJE PROBLEMOV POSAMEZNIH SKUPIN UPORABNIKOV	8
	2.1 Povezava ciljev programov s skupnimi cilji za evalviranje ter dodatni cilji	8
	2.2 Ustreznost ciljev za reševanje problemov	9
3	USPEŠNOST PROGRAMA.....	10
4	UČINKOVITOST PROGRAMA.....	29
5	OCENA TVEGANJA ZA IZVEDBO PROGRAMA	30
	5.1 Ocena tveganja z vidika financiranja programa	30
	5.2 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja primerne kadra za izvajanje.....	30
	5.3 Ocena tveganja z vidika ustreznosti programa za vključene uporabnike	31
	5.4 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja ustreznih prostorov za izvedbo.....	31
	5.5 Ocena tveganja z vidika beleženja in izvajanja ustreznih postopkov.....	31
	5.6 Ocena tveganja - ostalo	32
6	TRAJNOST PROGRAMA	33
7	UGOTOVITVE IN PREDLOGI	35
8	VIRI IN LITERATURA.....	39

KAZALO PREGLEDNIC

<i>Preglednica 1: Povezava ciljev programa s skupaj določenimi cilji za evalviranje</i>	8
<i>Preglednica 2: Dodatni cilji programa</i>	9
<i>Preglednica 3: Število vprašalnikov, vključenih v analizo</i>	10
<i>Preglednica 4: Uspešnost programa glede na skupne cilje programov</i>	10
<i>Preglednica 5: Ocena aktivnosti sodelovanja (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	12
<i>Preglednica 6: Seznanjenost s pravicami in drugimi vrstami pomoči (vprašalnik ob izstopu, opisne statistike)</i>	13
<i>Preglednica 7: Informiranost in znanje za ravnanje ob izstopu (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	14
<i>Preglednica 8: Število pravic, s katerimi so bile seznanjene uporabnice (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	14
<i>Preglednica 9: Sklopi pravic (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	14
<i>Preglednica 10: Nove veščine (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	15
<i>Preglednica 11: Število različnih oblik pomoči (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	15
<i>Preglednica 12: Vrste pomoči za uporabnice (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	16
<i>Preglednica 13: Zadovoljstvo z lastno varnostjo (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)</i>	16
<i>Preglednica 14: Nasilje nad uporabnicami (primerjava vstop in evalvacija/izstop)</i>	17
<i>Preglednica 15: Pomoč programa pri reševanju težav (vprašalnik ob izstopu, opisne statistike)</i>	18
<i>Preglednica 16: Odnosi med uporabnicami in svetovalkami (vprašalnik ob evalvaciji, opisne statistike)</i>	19
<i>Preglednica 17: Sodelovanje s svetovalkami (vprašalnik ob evalvaciji, opisne statistike)</i>	19
<i>Preglednica 18: Ocena čustvene in moralne podpore (vprašalnik ob evalvaciji, opisne statistike)</i>	19
<i>Preglednica 19: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno pogovarjajo o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop)</i>	20
<i>Preglednica 20: Število različnih oseb, na katere se uporabnica lahko obrne, ko potrebuje pogovor o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)</i>	21
<i>Preglednica 21: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno družijo (primerjava vstop in evalvacija/izstop)</i>	22

Preglednica 22: Število različnih oseb, s katerimi se uporabnice običajno družijo (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	22
Preglednica 23: Pogostost druženja (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	23
Preglednica 24: Razbremenitev in umiritev (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)	25
Preglednica 25: Soočanje s čustvi (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)	25
Preglednica 26: Aktivnosti za spremembo situacije (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)	25
Preglednica 27: Opravljanje starševske vloge in odnos do otrok (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)	26
Preglednica 28: Skrb zase (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)	26
Preglednica 29: Samopodoba, samospoštovanje (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)	26
Preglednica 30: Zaključena izobrazba uporabnic ob vstopu v program (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)	27
Preglednica 31: Zaposlitveni status (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)	27
Preglednica 32: Učinkovitost rabe programskih virov	29
Preglednica 33: Financiranje programa	30
Preglednica 34: Primernost kadrov, ki delajo neposredno z uporabniki	30
Preglednica 35: Postopki	31
Preglednica 36: Dostopnost programa za uporabnike	33

KAZALO SLIK

Slika 1: Pogostost obiskovanja programa (vprašalnik ob izstopu, v %)	12
Slika 2: Nasilje nad uporabnicami (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	17
Slika 3: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno pogovarjajo o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	20
Slika 4: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno družijo (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	21
Slika 5: Pogostost druženja (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	24

1 UVOD

V poročilu predstavljamo ugotovitve analize podatkov programa Svetovalnica za žrtve nasilja in zlorab Maribor, ki ga je izvajal Center za socialno delo Maribor, za obdobje od 1. 1. 2021 – 31. 12. 2021.

Ugotovitve prikazujemo po posameznih sklopih kriterijev evalviranja:

- ustreznost ciljev za reševanje problemov posameznih skupin;
- uspešnost programa;
- učinkovitost izvedenega programa;
- ocena tveganja za izvedbo programa;
- trajnost programa.

Nekatere ugotovitve podajamo v obliki ocen, druge, kjer kvantitativno ocenjevanje ni smiselno, pa podajamo opisno. Za ocenjevanje uporabljamo lestvico od 0 (popolnoma neustrezno) do 6 (popolnoma ustrezno). Oznaka n.p. pomeni, da iz organizacije o danem vidiku nismo dobili podatka in oznaka n.o., da vidika ne ocenjujemo, ker ocena ni relevantna za dani program oz. program ocenjujemo zgolj opisno.

Pri posameznih dimenzijah kriterijev, ki jih ocenjujemo številčno, podajamo tudi vsote, deleže, koeficiente, ki nam služijo kot osnova za ocenjevanje. Ocenjevalni listi za posamezno skupino programov oz. posamezni program so priloženi na koncu splošnega dela poročila.

Na koncu poročila podajamo ključne ugotovitve in predloge za delovanje obravnavanega programa.

2 USTREZNOST CILJEV ZA REŠEVANJE PROBLEMOV POSAMEZNIH SKUPIN UPORABNIKOV

Ugotovitve v tem poglavju prikazujemo v dveh točkah. V prvi so podane osnovne informacije o ciljeh programa. V Preglednici 1 prikazujemo, kako so cilji obravnavanega programa povezani s cilji, ki smo jih določili na ravni skupine programov. Cilje za programe svetovalnic s področja preprečevanja nasilja smo oblikovali skupaj z izvajalci programov omenjenega področja in predstavniki MDDSZ, končno verzijo pa je potrdil tudi naročnik (MDDSZ). V Preglednici 2 prikazujemo dodatne cilje programa, ki ne sodijo med dogovorjene cilje, so pa pomemben del delovanja posameznega programa.

V drugi točki podajamo ugotovitve glede ustreznosti ciljev programa za reševanje problemov posameznih skupin uporabnikov po naslednjih dimenzijah: primernost formulacije ciljev in ustreznost ciljev glede na tip programa. Ugotovitve podajamo opisno.

2.1 Povezava ciljev programov s skupnimi cilji za evalviranje ter dodatni cilji

V Preglednici 1 prikazujemo, kako so cilji obravnavanega programa povezani s cilji, ki smo jih določili skupaj z izvajalci programov.

Preglednica 1: Povezava ciljev programa s skupaj določenimi cilji za evalviranje

Skupni cilji, predvideni za programe svetovalnic s področja preprečevanja nasilja	Da/Ne/Delno
Aktivno sodelovanje v programu	da
Boljša informiranost in več znanja za ravnanje uporabnikov	da
Pomoč in podpora pri uradnih (formalnih) postopkih	da
Varnost uporabnic in uporabnikov	da
Krepitev moči	da
Zniževanje tolerance do nasilja v družbi	da

Aktualni cilji obravnavanega programa se v celoti pokrivajo s cilji, ki smo določili skupaj z izvajalci programov, le dikcije so nekoliko drugačne.

V Preglednici 2 prikazujemo dodatne cilje programa, ki ne sodijo med dogovorjene cilje z izvajalci programov, so pa pomemben del delovanja posameznega programa.

Preglednica 2: Dodatni cilji programa

Dodatni cilji
/

Izvajalci programa niso navedli nobenega cilja, ki ne sodi v nabor ciljev, ki smo jih določili skupaj z izvajalci programov.

2.2 Ustreznost ciljev za reševanje problemov

Primernost formulacije ciljev:

Cilji programa so v celoti ustrezno definirani.

Ustreznost ciljev glede na tip programa:

Cilji so ustrezni glede na tip programa in vključeno populacijo programa.

3 USPEŠNOST PROGRAMA

V programih svetovalnic s področja nasilja merimo doseganje posameznih skupnih ciljev z naslednjimi vprašalniki: Vprašalnik za uporabnice ob vstopu v program, Vprašalnik za uporabnice ob evalvaciji oziroma izstopu iz programa in Dokumentacija za uporabnice. Doseganje ciljev pa merimo tudi preko podatkov iz Dokumentacije o programu ter Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila za skupino programov s področja varnih hiš, zavetišč, zatočišč in materinskih domov ter drugih programov s področja preprečevanja nasilja, ki so nam jih posredovali izvajalci.

Obravnani program **Svetovalnica za žrtve nasilja in zlorab Maribor** izvajalca **Center za socialno delo Maribor** je oddal 283 izpolnjenih vprašalnikov (od tega 62 dokumentacij za uporabnice, 97 vprašalnikov ob vstopu v program, od katerih je bil en podvojen, zato smo ga izločili iz nadaljnje analize, 123 vprašalnikov ob evalvaciji/izstopu, od katerih je bilo 12 podvojenih, zato smo jih izločili iz analize in eno dokumentacijo o programu). V program je bilo v obravnavanem obdobju vključenih 72 rednih različnih uporabnikov.

V analizo smo zajeli 270 prejetih vprašalnikov in dokumentacij za uporabnike (95,4 %), kar prikazujemo v Preglednici 3.

Preglednica 3: Število vprašalnikov, vključenih v analizo

Dokumentacija za uporabnice	62
Vprašalnik ob vstopu	96
Vprašalnik ob evalvaciji oz. izstopu	111
Dokumentacija o programu	1
Skupaj	270
Skupaj: Vstop in evalvacija/izstop za isto uporabnico (upoštevajoč zgolj identične šifre uporabnic)	66

* Če smo prejeli več evalvacijskih/izstopnih vprašalnikov posamezne uporabnice, smo upoštevali zgolj zadnjega.

V analizo smo vključili vse razpoložljive podatke, ki so jih poslali izvajalci. Podatke smo prikazali ne glede na to, ali je posamezni cilji za ocenjevanje v skladu s cilji programa. V spodnji Preglednici pa ocenjujemo le relevantne kriterije za program. Za vsak cilj podajamo številčno oceno in pod preglednico še analizo podatkov, kjer so podrobneje razvidni posamezni elementi ocenjevanja doseganja posameznega cilja.

Preglednica 4: Uspešnost programa glede na skupne cilje programov

Skupni cilji	Ocena
Aktivno sodelovanje v programu	4
Boljša informiranost in več znanja za ravnanje uporabnikov	4
Pomoč in podpora pri uradnih (formalnih) postopkih	2
Varnost uporabnic in uporabnikov	6
Krepitev moči	4
Zniževanje tolerance do nasilja v družbi	3

Analiza vprašalnikov

V analizo smo vključili vse razpoložljive podatke, ki so jih poslali izvajalci. Podatke smo prikazali ne glede na to, ali je posamezni cilji za ocenjevanje v skladu s cilji programa. V zgornji Preglednici pa ocenjujemo le relevantne cilje za program.

Omejitve pri analizi vprašalnikov:

- skupno število odgovorov ni vedno enako številu vprašalnikov, saj vsi anketiranci niso vedno odgovarjali na vsa vprašanja;
- v analizo smo vključili različne vprašalnike, ki smo jih v času od uvedbe spreminjali in dopolnjevali, zato nismo vseh vprašanj zajeli pri vseh tipih vprašalnikov;
- nekateri vprašalniki so pomanjkljivo izpolnjeni; kljub temu, da so imeli uporabniki povsod možnost označiti odgovor 98 (ne vem) in 99 (ne morem odgovoriti), na nekatera vprašanja niso odgovorili, večinoma pa nismo morali razbrati, ali je uporabnik vprašanje spregledal ali se določeno vprašanje uporabniku ni zdelo relevantno ali pa morda na vprašanje ni znal odgovoriti;
- pri cilju številka 6, kjer so izvajalke vrednotile različne lastnosti uporabnic na osebni ravni, smo pri ugotavljanju statistično značilnih razlik uporabili zadnji podatek, ki so ga zabeležile izvajalke, in ne nujno podatka ob izstopu;
- pri predstavitvi opisnih statistik uporabljamo izračunana povprečja na vseh enotah; kjer imamo izračune t-testa za dva odvisna vzorca (pri spremenljivkah z normalno porazdelitvijo) ali Wilcoxonov test (pri spremenljivkah, kjer porazdelitev ni normalna), je potrebno upoštevati, da smo pri izračunu upoštevali zgolj enote, za katere imamo identične šifre tako ob vstopu v program kot ob evalvaciji/izstopu iz programa, kar pomeni, da je skupno število enot lahko manjše, nekoliko pa se spremenijo tudi povprečja za zgolj te enote. Povprečij, izračunanih na manjšem številu enot, v poročilu ne predstavljamo.

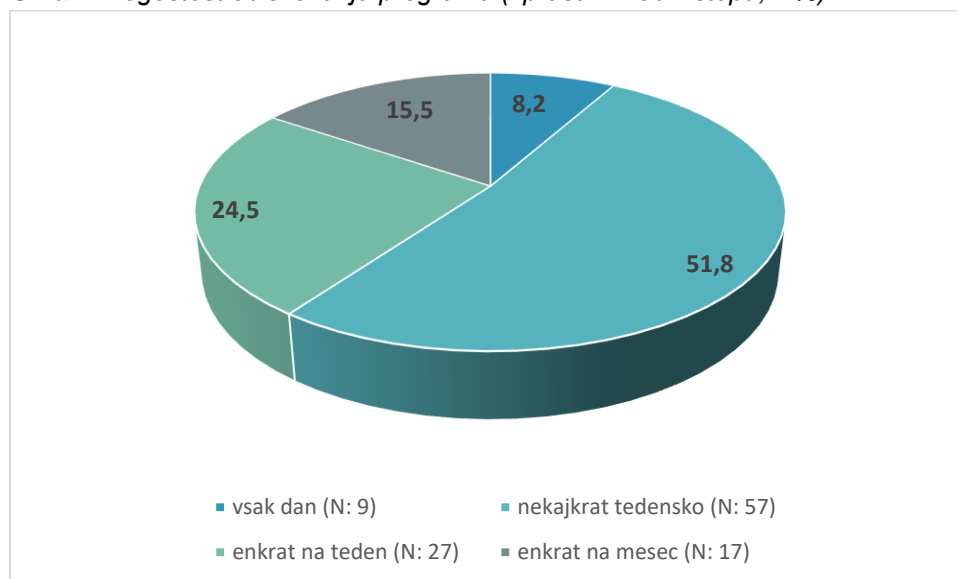
Pojasnila pri interpretacijah rezultatov:

- pri interpretacijah rezultatov prikazujemo deleže (v odstotkih) ali povprečne vrednosti. Pri primerjavi med vstopom in evalvacijo/izstopom so deleži ali povprečne vrednosti lahko predstavljeni v oklepajih (npr. 4,20 oz. 4,30), prva številka vedno pomeni delež ali povprečno vrednost ob vstopu v program, druga številka pa ob evalvaciji/izstopu iz programa;
- s črko p označujemo statistično značilnost;
- pri ocenjevanju upoštevamo statistično značilne razlike pri vsaj 5-odstotni stopnji značilnosti.

Cilj 1: Aktivno sodelovanje v programu

V vprašalnikih ob evalvaciji/izstopu so uporabnice navedle, kako pogosto so obiskovale program. Večina uporabnic je program obiskovala nekajkrat tedensko (57 oseb oz. 51,8 %) ali vsaj enkrat tedensko (27 oseb oz. 24,5 %). Slaba desetina uporabnic (devet oseb oz. 8,2 %) ga je obiskovala vsak dan, dobra šestina (17 oseb oz. 15,5 %) pa le enkrat na mesec.

Slika 2: Pogostost obiskovanja programa (vprašalnik ob izstopu, v %)

Legenda: N = število enot analize

Cilj aktivno sodelovanje v programu smo preverjali v dokumentaciji za uporabnice, ki so jo izpolnjevali strokovni delavci v programu, in sicer v okviru sklopa vprašanj o izkušnjah z življenjem v skupnosti. Aktivnost sodelovanja uporabnic ob izstopu so ocenjevali na lestvici od 1 do 5 (1-nezadostno, 2-zadostno, 3-dobro, 4-prav dobro ali 5-odlično).

Podatki kažejo, so uporabnice v povprečju relativno aktivno sodelovale v programu, saj povprečna ocena njihove aktivnosti znaša 3,58.

Preglednica 5: Ocena aktivnosti sodelovanja (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD
Ocena aktivnosti sodelovanja	39	1	5	3,58	1,093

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 2: Boljša informiranost in več znanja za ravnanje uporabnic in uporabnikov

Uporabnice so v vprašalnikih ob evalvaciji/izstopu iz programa na lestvici 1-zelo malo, 2-malo, 3-srednje, 4-veliko in 5-zelo veliko vrednotile, v kolikšni meri jih je osebe seznanilo s pravicami znotraj programa in izven programa ter z drugimi oblikami pomoči, ki so na voljo izven programa. V nadaljevanju so vrednotile tudi zadovoljstvo s prejetimi informacijami o pravicah

in dodatnih oblikah pomoči, in sicer na lestvici 1-zelo nezadovoljna, 2-nezadovoljna, 3-niti nezadovoljna niti zadovoljna, 4-zadovoljna in 5-zelo zadovoljna.

Ugotavljamo, da uporabnice v povprečju ocenjujejo, da je bila količina prejetih informacij zelo velika, in sicer tako o pravicah znotraj programa (4,78), pravicah izven programa (4,75), kot tudi o drugih vrstah pomoči izven programa (4,71).

Iz obravnavanih treh indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko količina prejetih informacij, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Vrednost sestavljene spremenljivke znaša 4,74, kar kaže na zelo veliko količino prejetih informacij.

Uporabnice so v povprečju zelo zadovoljne tudi s samo kakovostjo oz. vsebino prejetih informacij, in sicer tako o pravicah znotraj programa (4,54) in pravicah izven programa (4,48) kot tudi o drugih vrstah pomoči izven programa (4,51).

Iz obravnavanih treh indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko seznanjenost s pravicami, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Sestavljena spremenljivka znaša 4,51, kar kaže na precejšnje zadovoljstvo uporabnic z vsebino prejetih informacij.

Preglednica 6: Seznanjenost s pravicami in drugimi vrstami pomoči (vprašalnik ob izstopu, opisne statistike)

	OB EVALVACIJI/IZSTOPU IZ PROGRAMA				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Količina prejetih informacij					
Seznanjenost s pravicami znotraj programa	111	3	5	4,78	0,434
Seznanjenost s pravicami izven programa	111	3	5	4,75	0,471
Seznanjenost z drugimi vrstami pomoči izven programa	111	3	5	4,71	0,493
Količina prejetih informacij (sestavljena spremenljivka)	111	3	5	4,74	0,466
Zadovoljstvo s prejetimi informacijami					
Seznanjenost s pravicami znotraj programa	111	3	5	4,54	0,552
Seznanjenost s pravicami izven programa	111	2	5	4,48	0,749
Seznanjenost z drugimi vrstami pomoči izven programa	111	2	5	4,51	0,736
Seznanjenost s pravicami in drugimi vrstami pomoči (sestavljena spremenljivka)	111	2,3	5	4,51	0,679

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

Izvajalke programa so v dokumentaciji za uporabnice zabeležile oceno informiranosti in znanja uporabnic za ravnanje ob izstopu iz programa, in sicer na lestvici 1-nezadostno, 2-zadostno, 3-dobro, 4-prav dobro in 5-odlično.

Pokazalo se je, da so bile uporabnice ob izstopu dokaj dobro opremljene s potrebnimi informacijami in znanjem, saj je povprečna ocena njihove informiranosti znašala 3,88.

Preglednica 7: Informiranost in znanje za ravnanje ob izstopu (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD
Ocena informiranosti in znanja za ravnanje ob izstopu iz programa	34	1	5	3,88	0,945

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Izvajalci programa so v dokumentaciji za uporabnice navedli pravice, s katerimi so seznanile uporabnice. Izvajalci so v povprečju seznanili uporabnice s približno tremi različnimi pravicami oz. tipi pravic (2,74; razpon od nič do pet različnih sklopov pravic).

Preglednica 8: Število pravic, s katerimi so bile seznanjene uporabnice (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD
Število pravic	62	0	5	2,74	1,186

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Strokovni delavci so uporabnice največkrat seznanili s postopki po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini, z možnostjo brezplačne pravne pomoči, s postopki in pooblastili CSD-ja ter z možnostjo uveljavljanja pravic iz javnih sredstev.

Preglednica 9: Sklopi pravic (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N
Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND)	40
brezplačna pravna pomoč	21
CSD (postopki, preživnina, starševske dolžnosti, delitev premoženja, stiki, itd.)	14
Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS)	13
Družinski zakonik	12
postopki in pooblastila policije	12
denarna socialna pomoč	10
programi in oblike pomoči (botrstvo, humanitarna pomoč)	9
ukrep prepovedi približevanja	9
stanovanjski sklad, subvencija najemnine, neprofitna stanovanja	8
zdravstvena oskrba (UKC, psihiater, psiholog za otroke, itd.)	6
zdravstveno zavarovanje	4
sodišče	3
drugo	8
skupaj	169

Strokovne delavke v programu so na lestvici 1-nezadostno, 2-zadostno, 3-dobro, 4-prav dobro in 5-odlično vrednotile pridobitev novih veščin (ravnanje z otroki v posebnih situacijah (npr. agresija), artikulacija potreb in mnenj, preživljanje čustvenih kriz, uporaba bankomata, avtobusov) uporabnic, in sicer ob vstopu, po določenem obdobju in ob izstopu.

Podatki strokovnih delavk kažejo na to, da povprečno osvajanje novih veščin uporabnic z daljšo vključenostjo v program narašča. Povprečna ocena ob vstopu je znašala 2,61, ob izstopu pa se je statistično značilno zvišala na 3,86.

Preglednica 10: Nove veščine (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD	.sig
Ob vstopu	62	1	5	2,61	0,732	0,000 ***
Ob izstopu	37	2	5	3,86	0,821	

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05. Uporabili smo podatka ob vstopu in ob zadnjem merjenju.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 3: Pomoč in podpora pri uradnih (formalnih) postopkih

Izvajalke so v dokumentaciji za uporabnice navedle vrste drugih pomoči, ki jih uporabnica potrebuje.

Za uporabnice so izvajalke navedle od nič do pet različnih oblik pomoči, povprečje na uporabnico pa znaša 2,72 različnih pomoči.

Preglednica 11: Število različnih oblik pomoči (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD
Število različnih oblik pomoči	62	0	5	2,72	1,282

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Uporabnice so najpogosteje potrebovale pomoč pri prijavi nasilja in ureditvi prepovedi približevanja. Hkrati so dostikrat potrebovale tudi psihosocialno podporo, razbremenitev, svetovanje, pomoč pri postopkih na CSD-ju ter obravnavo multidisciplinarnega tima.

Preglednica 12: Vrste pomoči za uporabnice (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N
prijava nasilja, ukrep prepovedi približevanja, postopki po ZPND	37
psihosocialna podpora, razbremenitev, svetovanje	25
postopki na CSD (ločitev, stiki, preživnina, delitev premoženja, skrb za otroke, pravice otrok)	18
multidisciplinarni team	14
zdravstvena oskrba (UKC, psiholog, ZZZS, itd.)	11
denarna socialna pomoč in druge pravice iz javnih sredstev	9
brezplačna pravna pomoč	8
zagovorništvo	8
stanovanjska problematika (najemniško stanovanje, stanovanjski sklad)	6
namestitev v varno hišo	5
spremljanje (na sodišče, CSD)	5
postopki na sodišču	4
informiranje	3
urejanje šolanja otrok	3
drugo	11
Skupaj	167

Cilj 4: Varnost uporabnic in uporabnikov

Uporabnice so ob vstopu v program in evalvaciji/izstopu vrednotile zadovoljstvo z lastno varnostjo na splošno, na lestvici 1-zelo nezadovoljna, 2-nezadovoljna, 3-niti nezadovoljna niti zadovoljna, 4-zadovoljna in 5-zelo zadovoljna.

Uporabnice so bile ob evalvaciji/izstopu v povprečju izrazito bolj zadovoljne z lastno varnostjo, saj se je ocena zadovoljstva statistično značilno povečala iz 2,26 ob vstopu na 3,64 ob izstopu..

Preglednica 13: Zadovoljstvo z lastno varnostjo (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Kako zadovoljni ste s svojo osebno varnostjo na splošno?	95	1	5	2,26	0,980	111	2	5	3,64	0,805	0,000 ***

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

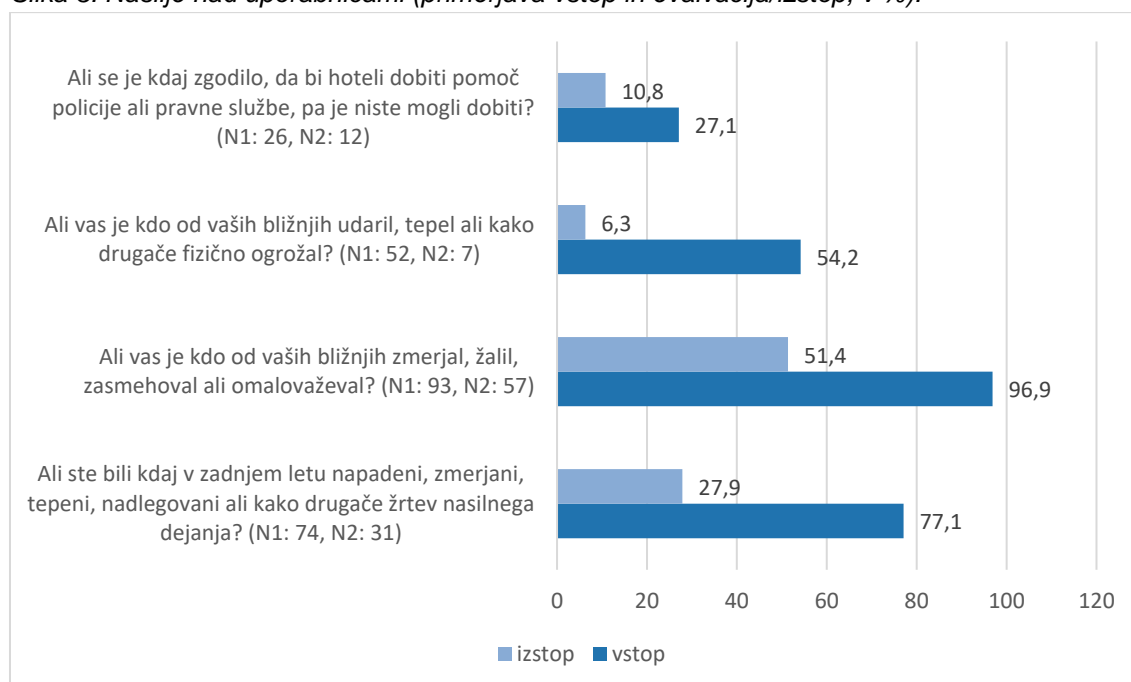
Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Uporabnice so ob vstopu v program in evalvaciji/izstopu navedle, ali se jim je v zadnjem letu (vprašalnik ob vstopu) oz. v času vključenosti v program (vprašalnik ob evalvaciji/izstopu) zgodilo kaj od navedenega: a) bile so napadene, zmerjane, tepene, nadlegovane ali kako drugače žrtev nasilnega dejanja; b) nekdo od bližnjih jih je zmerjal, žalil, zasmehoval ali

omalovaževal; c) nekdo od bližnjih jih je udaril, tepel ali kako drugače fizično ogrožal; d) želele so dobiti pomoč policije ali pravne službe, vendar je niso dobile.

Čisto pri vseh postavkah je prišlo do statistično značilnih razlik – uporabnice so bile po vstopu v program v bistveno manjši meri (skoraj za 50 % manj) žrtve različnih nasilnih dejanj. Delež žrtv nasilnega dejanja se je znižal iz 77,1 % na 27,9 %, delež tistih, ki so jih fizično ogrožali njihovi bližnji se je znižal iz 54,2 % na 6,3 %, delež uporabnic, ki so bile preko bližnjih deležne zmerjanja in žaljenja, pa se je znižal iz 96,9 % na 51,4 %. Nekoliko je upadel tudi delež uporabnic, ki so potrebovale pomoč policije in drugih institucij, pa je niso mogle dobiti (iz 27,1 % na 10,8 %).

Slika 3: Nasilje nad uporabnicami (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Legenda: N1 = število enot analize ob vstopu, N2 = število enot analize ob evalvaciji/izstopu.

Preglednica 14: Nasilje nad uporabnicami (primerjava vstop in evalvacija/izstop)

	N	sig.
Ali ste bili kdaj v zadnjem letu napadeni, zmerjani, tepeni, nadlegovani ali kako drugače žrtev nasilnega dejanja?	66	0,000 ***
Ali vas je kdo od vaših bližnjih zmerjal, žalil, zasmehoval ali omalovaževal?	66	0,000 ***
Ali vas je kdo od vaših bližnjih udaril, tepel ali kako drugače fizično ogrožal?	66	0,000 ***
Ali se je kdaj zgodilo, da bi hoteli dobiti pomoč policije ali pravne službe, pa je niste mogli dobiti?	66	0,000 ***

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

Cilj 5: Krepitev moči

V vprašalniku ob evalvaciji/izstopu so uporabnice vrednotile trditve, ki se nanašajo na pomoč programa pri reševanju njihovih težav, in sicer na lestvicah 1-zelo malo, 2-malo, 3-srednje, 4-veliko, 5-zelo veliko (trditvi 1 in 2) ali 1-nisem prepričana, 2-dvomim, 3-neodločena, 4-dopuščam možnost, 5-popolnoma sem prepričana (trditve 3, 4 in 5).

Uporabnice ocenjujejo, da ima vključenost v program velik vpliv na reševanje težav. Popolnoma se strinjajo, da bi se, če bi se znova znašle v podobnem položaju, ponovno odločile za obisk programa, ki bi ga priporočile tudi prijateljem in znancem, če bi se le-ti znašli v podobni situaciji (oboje 4,94).

Prav tako menijo, da jim je program zelo pomagal pri vzpostavljanju boljših odnosov z bližnjimi (4,47), da jim pomaga reševati probleme, zaradi katerih so se vanj vključile (4,42) ter da bodo prav s pomočjo programa rešile probleme, zaradi katerih so se vključile (4,27).

Izračunali smo tudi sestavljeno spremenljivko pomoč programa pri reševanju težav tako, da smo sešteli vrednosti indikatorjev in delili s številom indikatorjev. Sestavljena spremenljivka 4,60, kar kaže na v povprečju visoko zaznano uspešnost programa pri reševanju težav uporabnic.

Preglednica 15: Pomoč programa pri reševanju težav (vprašalnik ob izstopu, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD
Če razmislite o spremembah, ki so se vam zgodile, odkar ste vključeni v ta program, ali bi lahko ocenili, koliko vam je ta program od sedaj pomagal pri vzpostavljanju boljših odnosov z bližnjimi?	111	3	5	4,47	0,685
Ali imate občutek, da vam program pomaga reševati probleme, zaradi katerih ste se vključili vanj?	111	2	5	4,42	0,745
Ali menite, da boste s pomočjo tega programa rešili probleme, zaradi katerih ste se vključili vanj?	111	2	5	4,27	0,689
Če bi bili znova v podobnem položaju kot ste bili, ko ste prišli k nam, bi se odločili, da spet pridete k nam?	111	4	5	4,94	0,227
Ali bi program priporočili vašim prijateljem, znancem, če bi bili v podobni situaciji kot ste vi?	111	4	5	4,94	0,227
Pomoč programa pri reševanju težav	111	3	5	4,60	0,514

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Krepitev moči smo merili tudi z naslednjima spremenljivkama: a) odnosi med uporabnicami in svetovalkami (na lestvici: 1-zelo slabi, 2-slabi, 3-niti slabi niti dobri, 4-dobri, 5-zelo dobri), b) ocena lastnega sodelovanja s svetovalkami v programu (1-zelo slabo, 2-slabo, 3-niti slabo niti dobro, 4-dobro, 5-zelo dobro).

Uporabnice v povprečju menijo, da so odnosi s svetovalkami v programu izjemno dobri (4,92), prav tako pa tudi sodelovanje z njimi (4,87).

Preglednica 16: Odnosi med uporabnicami in svetovalkami (vprašalnik ob evalvaciji, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD
Kako ocenjujete odnose med vami in svetovalkami znotraj programa?	111	4	5	4,92	0,259

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Preglednica 17: Sodelovanje s svetovalkami (vprašalnik ob evalvaciji, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD
Kako ocenjujete vaše sodelovanje s svetovalkami v programu?	110	4	5	4,87	0,334

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Vse uporabnice, ki so odgovorile na vprašanje (109 od 111 oz. 98,2 %) so v času obiskovanja vzpostavila zaupen odnos z osebo, ki jim je nudila čustveno in moralno podporo. To podporo so v povprečju ocenjevale z zelo visoko oceno 4,85.

Preglednica 18: Ocena čustvene in moralne podpore (vprašalnik ob evalvaciji, opisne statistike)

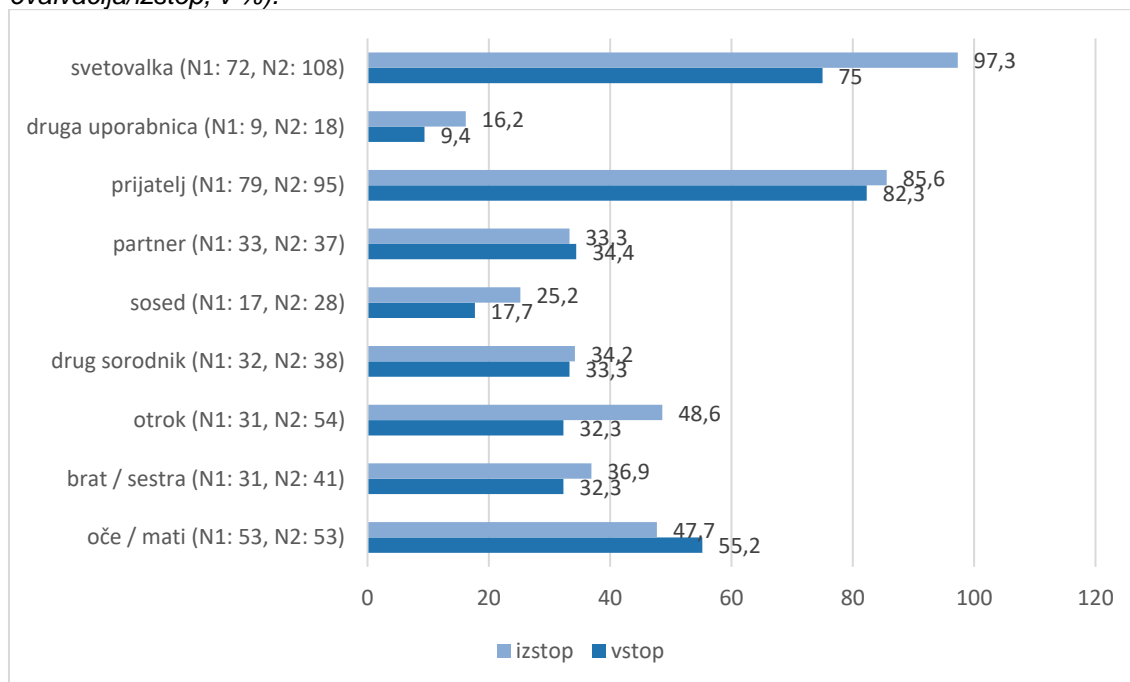
	N	MIN	MAX	AS	SD
Kako ocenjujete to (čustveno in moralno) podporo?	111	4	5	4,85	0,352

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Uporabnice so ob vstopu v program in ob evalvaciji/izstopu označile, ali se z naštetimi osebami (starši, sorojenci, otroci, drugi sorodniki, sosedi, partner, prijatelji, druge uporabnice v organizaciji, svetovalne delavke) lahko pogovarjajo o osebnih stvareh, ki so pomembne za njih.

Do statistično značilnih sprememb je prišlo le pri kategoriji »svetovalke« - delež uporabnic, ki se o osebnih stvareh pogovarjajo s svetovalkami je narasel iz 75,0 % na 97,3 %. Pri drugih kategorijah so deleži ostali bolj ali manj enaki, so se pa uporabnice tako ob vstopu kot ob evalvaciji o osebnih stvareh v največji meri pogovarjale s prijatelji (82,3 % oz. 85,6 %) in starši (55,2 % oz. 47,7 %).

Slika 4: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno pogovarjajo o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Legenda: N1 = število enot analize ob vstopu, N2 = število enot analize ob evalvaciji/izstopu.

Preglednica 19: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno pogovarjajo o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop)

	N	sig.
oče / mati	66	0,375
brat / sestra	66	1,000
otrok	65	0,267
drug sorodnik	66	0,375
sosed	66	1,000
partner	64	0,607
prijatelj	65	1,000
druge uporabnice	66	0,289
svetovalke	66	0,035 **

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

Na osnovi danih podatkov smo izračunali sestavljeno spremenljivko, ki prikazuje številno različnih oseb, na katere se uporabnica lahko obrne, ko potrebuje pogovor o osebnih stvareh.

Rezultati kažejo, da število različnih oseb, s katerimi se uporabnice lahko pogovarjajo o osebnih zadevah, ostaja na približno isti ravni ter se vrti okoli štirih različnih oseb.

Preglednica 20: Število različnih oseb, na katere se uporabnica lahko obrne, ko potrebuje pogovor o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Velikost mreže – pogovor	96	0	8	3,71	1,512	111	2	8	4,25	1,303	0,378

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

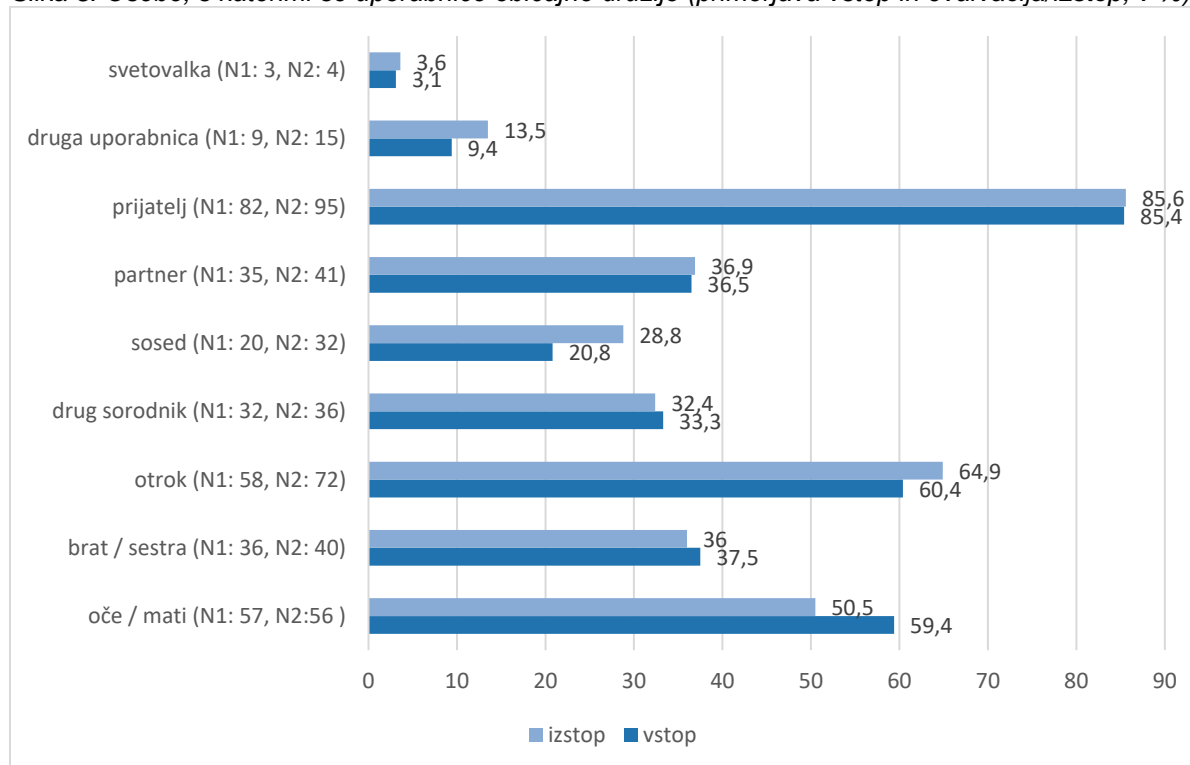
*** $p < 0,01$; ** $p < 0,05$.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Nadalje so uporabnice v vprašalnikih ob vstopu in evalvaciji navedle, ali se običajno družijo z navedenimi osebami (starši, sorojenci, otroci, drugi sorodniki, sosedi, partner, prijatelji, druge uporabnice v organizaciji, svetovalne delavke).

Po vstopu v program pri nobeni izmed kategorij ni prišlo do statistično značilnih sprememb. Uporabnice so se tako ob vstopu kot ob evalvaciji oz. izstopu v največji meri družile s prijatelji (85,5 %), otroki (60,4 % oz. 64,9 %) ter starši (59,4 % oz. 50,5 %). Dobra tretjina uporabnic se je družila tudi s sorojenci, partnerji in drugimi sorodniki.

Slika 5: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno družijo (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Legenda: N1 = število enot analize ob vstopu, N2 = število enot analize ob evalvaciji/izstopu.

Preglednica 21: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno družijo (primerjava vstop in evalvacija/izstop)

	N	sig.
oče / mati	66	0,250
brat / sestra	65	0,625
otrok	65	1,000
drug sorodnik	64	0,549
sosed	66	1,000
partner	63	1,000
prijatelj	65	0,687
druge uporabnice	65	0,727
svetovalke	65	1,000

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

Na osnovi danih podatkov smo izračunali sestavljeno spremenljivko, ki prikazuje število različnih oseb, s katerimi se uporabnice običajno družijo.

Rezultati kažejo, da število različnih oseb, s katerimi se uporabnice običajno družijo, ostaja na približno enaki ravni, in sicer se uporabnice v povprečju družijo s tremi do štirimi različnimi osebami.

Preglednica 22: Število različnih oseb, s katerimi se uporabnice običajno družijo (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Velikost mreže – druženje	96	0	8	3,45	1,368	111	0	7	3,52	1,419	0,488

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

V spodnji Preglednici in na grafu predstavljamo opisne statistike pogostosti druženja s posameznimi osebami ob vstopu v program in ob evalvaciji/izstopu. Uporabnice so na lestvici od 1 do 5 ocenjevale, kako pogosto se družijo z navedenimi osebami (1 – vsak dan, 2 – vsaj enkrat tedensko, 3 – vsaj enkrat mesečno, 4 – vsaj enkrat letno, 5 – redkeje ali se ne družim).

Pogostost druženja s različnimi osebami je tudi po vstopu v program ostaja na približno enaki ravni. Uporabnice so se najpogosteje (vsak dan ali vsaj enkrat tedensko) družile s svojimi otroki (približno 88 % tako ob vstopu kot ob izstopu), partnerjem (približno 75 % tako ob vstopu kot ob izstopu), prijatelji (60,7 % ob vstopu in 65,6 % ob izstopu) in starši (62,5 % ob vstopu in 58,5 % ob izstopu).

Preglednica 23: Pogostost druženja (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

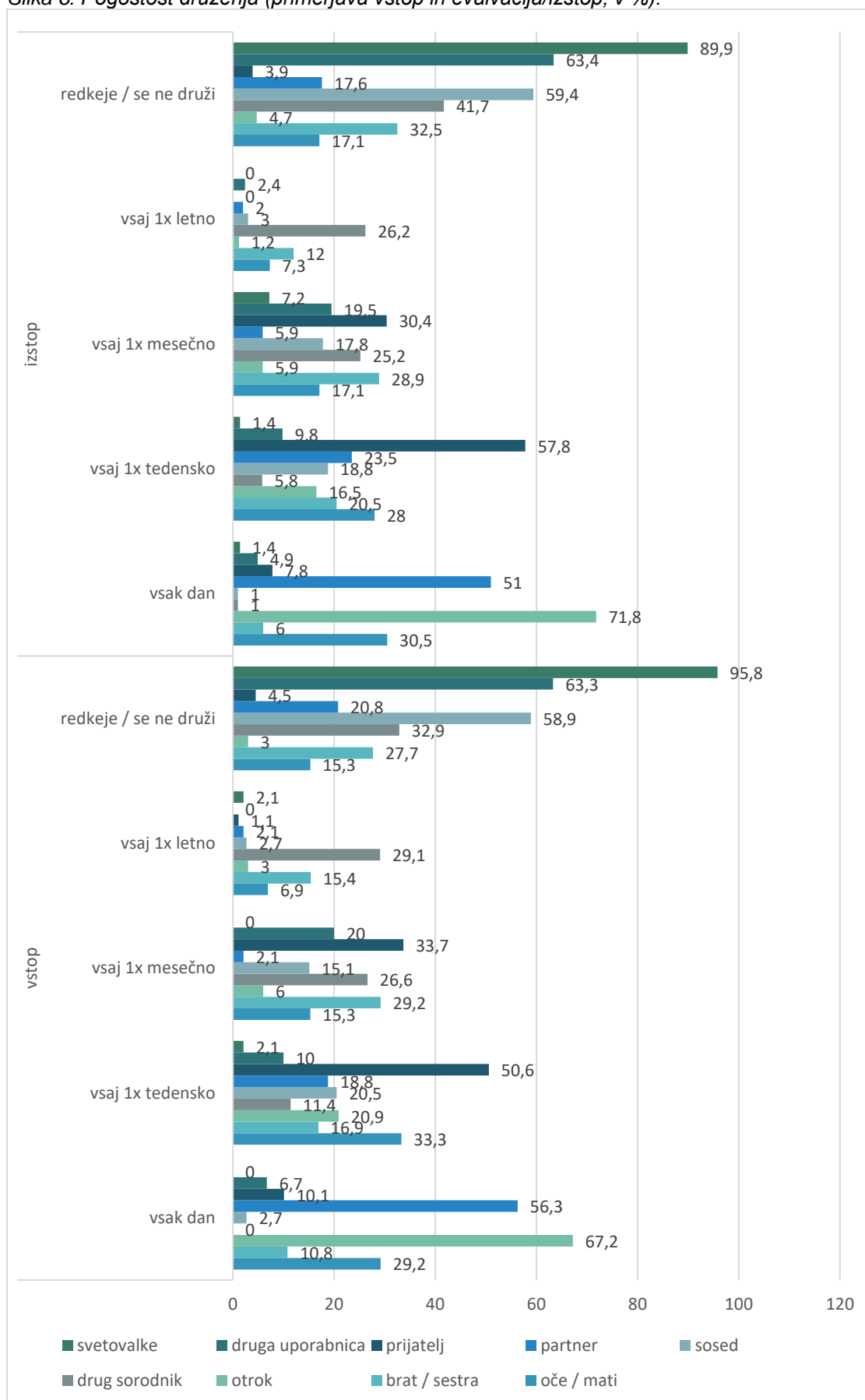
	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
oče / mati	72	1	5	2,45	1,383	82	1	5	2,52	1,433	0,132
brat / sestra	65	1	5	3,32	1,335	83	1	5	3,44	1,299	0,470
otrok	67	1	5	1,53	0,958	85	1	5	1,50	1,007	0,461
drug sorodnik	79	2	5	3,83	1,018	103	1	5	4,01	0,999	0,053
sosed	73	1	5	3,94	1,352	101	1	5	4,00	1,276	0,813
partner	48	1	5	2,12	1,606	51	1	5	2,11	1,505	0,595
prijatelj	89	1	5	2,39	0,861	102	1	5	2,34	0,789	0,984
druge uporabnice	30	1	5	4,03	1,376	41	1	5	4,09	1,300	0,732
svetovalke	48	2	5	4,91	0,453	69	1	5	4,75	0,774	0,593

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa. Opisne statistike, prikazane v tabeli, so izračunane na vseh veljavnih enotah.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Slika 6: Pogostost druženja (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Strokovne delavke v programu so na lestvici 1-nezadostno, 2-zadostno, 3-dobro, 4-prav dobro in 5-odlično vrednotile različne lastnosti uporabnic na osebni ravni, in sicer ob vstopu, ter ob izstopu. V nadaljevanju predstavljamo navedene lastnosti.

Razbremenitev in umiritev

Podatki strokovnih delavk kažejo, da so z daljšo vključenostjo v program uporabnice v povprečju precej bolj razbremenjene in umirjene; ocena razbremenjenosti se je statistično značilno zvišala iz 1,95 ob vstopu na 3,48 ob izstopu.

Preglednica 24: Razbremenitev in umiritev (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD	.sig
Ob vstopu	62	1	3	1,95	0,584	0,000 ***
Ob izstopu	37	3	5	3,48	0,558	

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05. Uporabili smo podatka ob vstopu in ob zadnjem merjenju.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Soočanje s čustvi (uporabnica govori o nasilju, čustvih, prepoznava svoja čustva, povezana z nasiljem)

Podatki strokovnih delavk kažejo, da se z daljšo vključenostjo v program v povprečju opazno izboljša zmožnost uporabnic za soočanje s čustvi, saj je povprečna ocena statistično značilno narasla iz 2,30 ob vstopu na 3,56 ob izstopu.

Preglednica 25: Soočanje s čustvi (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD	.sig
Ob vstopu	62	1	4	2,30	0,589	0,000 ***
Ob izstopu	37	2	5	3,56	0,688	

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05. Uporabili smo podatka ob vstopu in ob zadnjem merjenju.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Aktivnosti za spremembo situacije (lastna aktivnost uporabnice pri reševanju nastale situacije, prevzem pobude za aktivnosti)

Podatki strokovnih delavk kažejo, da se z daljšo vključenostjo v program v povprečju znatno povečajo aktivnosti za spremembo situacije. Ocena aktivnosti uporabnic je namreč statistično značilno narasla iz 2,59 ob vstopu na 3,89 ob izstopu.

Preglednica 26: Aktivnosti za spremembo situacije (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD	.sig
Ob vstopu	62	1	4	2,59	0,756	0,000 ***
Ob izstopu	37	3	5	3,89	0,613	

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05. Uporabili smo podatka ob vstopu in ob zadnjem merjenju.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Opravljanje starševske vloge in odnos do otrok (kako uporabnica zaznava in se odziva na spremembe pri otrocih)

Tudi opravljanje starševske vloge in skrb za otroke sta se z vključenostjo v program precej izboljšala (statistično značilen dvig ocene iz 3,32 ob vstopu na 3,90 ob izstopu).

Preglednica 27: Opravljanje starševske vloge in odnos do otrok (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD	.sig
Ob vstopu	37	1	4	3,32	0,883	0,001 ***
Ob izstopu	21	2	5	3,90	0,889	

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05. Uporabili smo podatka ob vstopu in ob zadnjem merjenju.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Skrb zase (uporabnica se zaveda svojih potreb, poskrbi zase, gre k zdravniku, si vzame čas zase)

Tudi skrb zase se je z vključenostjo v program statistično značilno izboljšala, in sicer iz 2,32 ob vstopu na 3,75 ob izstopu.

Preglednica 28: Skrb zase (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD	.sig
Ob vstopu	62	1	4	2,32	0,621	0,000 ***
Ob izstopu	37	3	5	3,75	0,548	

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05. Uporabili smo podatka ob vstopu in ob zadnjem merjenju.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Samopodoba, samospoštovanje

Podatki strokovnih delavk kažejo na to, da z daljšo vključenostjo v program naraste tudi samopodoba uporabnic. Le-ta je bila ob vstopu ocenjena s povprečno oceno 2,44, ob izstopu pa se je ocena statistično značilno zvišala na 3,76.

Preglednica 29: Samopodoba, samospoštovanje (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	MIN	MAX	AS	SD	.sig
Ob vstopu	61	1	4	2,44	0,646	0,000 ***
Ob izstopu	34	2	5	3,76	0,740	

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05. Uporabili smo podatka ob vstopu in ob zadnjem merjenju.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove, koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

V okviru cilja 5 (krepitev moči) lahko preverimo tudi stopnje izobrazbe in zaposlitveni status pri uporabnicah. Ob vstopu v program je imela dobra tretjina uporabnic (22 oseb oz. 35,5 %) zaključeno gimnazijo oz. štiriletno srednjo šolo, slaba tretjina (20 oseb oz. 32,3 %) je imela visokošolsko oz. fakultetno izobrazbo, slaba petina (12 oseb oz. 19,4 %) pa je imela zaključno 2-3 letno poklicno šolo. V času obiskovanja programa je do spremembe izobrazbe prišlo pri eni uporabnici – pridobila si je visokošolsko/fakultetno izobrazbo.

Preglednica 30: Zaključena izobrazba uporabnic ob vstopu v program (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	N	%
nedokončana osnovna šola	1	1,6
dokončana osnovna šola	3	4,8
2-3 letna poklicna šola	12	19,4
splošna ali strokovna gimnazija, 4-letna strokovna šola	22	35,5
2-letna višja (strokovna) šola	3	4,8
visoka šola, fakulteta ali več	20	32,3
n.p.	1	1,6
skupaj	62	100,0

Pri zaposlitvenem statusu so izvajalci lahko navedli več različnih odgovorov (to npr. pomeni, da ena uporabnica lahko opravlja plačano delo, hkrati pa opravlja tudi neplačana gospodinjska dela).

Ob vstopu v program je slaba polovica uporabnic (28 oseb oz. 45,2 %) opravljala plačano delo, slaba petina je bila brezposelna (11 oseb oz. 17,7 %), dobra desetina pa je bila bodisi upokojena (osem oseb oz. 12,9 %), bodisi se je še šolala (sedem oseb oz. 11,3 %). Za približno polovico uporabnic (33 oseb oz. 53,2 %) nismo prejeli podatkov o zaposlitvenem statusu ob izstopu (ob vstopu se delež manjkajočih podatkov giblje med 8 % in 19 %), zato nismo mogli izvesti realne primerjave stanja ob vstopu in izstopu.

Preglednica 31: Zaposlitveni status (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	vstop		izstop**	
	N	%	N	%
opravlja plačano delo	28	45,2	14	22,6
opravlja priložnostno plačano delo	4	6,5	3	4,8
se šola	7	11,3	5	8,1
je brezposelna	11	17,7	6	9,7
je delovno nezmožna	5	8,1	4	6,5
je upokojena	8	12,9	5	8,1
opravlja neplačana gospodinjska dela, skrbi za otroke ali druge	23	37,1	6	9,7

* izvajalci so lahko navedli več različnih odgovorov, zato skupni delež ni enak 100%

** za približno polovico uporabnic (33 oseb oz. 53,2 %) nismo prejeli podatkov o zaposlitvenem statusu ob izstopu (ob vstopu se delež manjkajočih podatkov giblje med 8 % in 19 %), zato nismo mogli izvesti realne primerjave stanja ob vstopu in izstopu

C6: Zniževanje tolerance do nasilja v družbi

Pregled aktivnosti na področju promocije programa v obravnavanem obdobju enega leta (1. 1. 2021–31. 12. 2021)¹:

- Mediji so objavili tri daljše prispevke o programu.
- Ocena odzivnosti medijev: 2.
- Število izvedenih akcij na temo zniževanja tolerance do nasilja: 6, povprečna ocena izvedenih akcij: 3,3.

¹ V programu so bile zaposlene tri strokovne delavke.

4 UČINKOVITOST PROGRAMA

Doseganje učinkovitosti programa merimo preko podatkov iz:

- Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila in
- Končnega poročila o izvajanju socialnovarstvenega programa v obdobju od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021

Učinkovitost programa ocenjujemo na podlagi naslednjih dimenzij: primernost sredstev glede na število uporabnikov; primernost razmerja opravljenega dela neposredno z uporabniki in ostalega opravljenega dela. Podajamo številčne ocene.

Preglednica 32: Učinkovitost rabe programskih virov

Kriterij	Znesek v €/delež v %	Ocena
primernost sredstev glede na število uporabnikov	80,50	4
odstotek porabljenega časa za skupne postopke (1-99)*, specifične postopke (100-199) ter postopke z anonimni uporabniki (600-699) v razmerju do porabljenega časa za vse opravljene postopke (1-699)	66,63	5

Opomba:

*V oklepajih navajamo standardizirane sklope šifer iz baze opravljenih postopkov.

Primernost sredstev glede na število uporabnikov ocenjujemo kot ustrezno. Če sredstva preračunamo na mesečno raven in potem glede na povprečno število uporabnikov, je to okrog 81 EUR na uporabnika.

Odstotek porabljenega časa za skupne postopke (1-99), specifične postopke (100-199) ter postopke z anonimni uporabniki (600-699) v razmerju do porabljenega časa za vse opravljene postopke (1-699): delež časa porabljenega za skupne, specifične postopke ter postopke z anonimnimi uporabniki v skupnem seštevku časa za vse postopke znaša dobri dve tretjini, kar ocenjujemo kot zelo ustrezno.

5 OCENA TVEGANJA ZA IZVEDBO PROGRAMA

Oceno tveganja za izvedbo programa merimo preko podatkov iz Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila. Analizo tveganja za izvedbo programa podajamo v več točkah: tveganja z vidika financiranja programa, z vidika zagotavljanja primerne kadra za izvajanje programa, z vidika ustreznosti programa za vključene uporabnike, z vidika zagotavljanja ustreznih prostorov za izvedbo programa in drugih dejavnikov tveganja. Za nekatere dimenzije podajamo opisne ocene, za večino pa številčne.

5.1 Ocena tveganja z vidika financiranja programa

Preglednica 33: Financiranje programa

Kriterij	Znesek v €/delež v %	Ocena
primernost letnih sredstev glede na število zaposlenih za polni delovni čas	31.832,23	6
delež sofinanciranja MDDSZ glede na vse prihodke	62,57	2

Primernost sredstev glede na število zaposlenih za polni delovni čas ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. V povprečju zaposleni na letni ravni dobijo 31.832,23 EUR.

Delež sofinanciranja MDDSZ v vseh prihodkih je slabi dve tretjini. To ocenjujemo kot manj ustrezno.

Ustreznost velikosti proračuna za namen programa: finančna sredstva so zadostovala, da se je program nemoteno izvedel.

5.2 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja primerne kadra za izvajanje programa

Preglednica 34: Primernost kadrov, ki delajo neposredno z uporabniki

Kriterij	Količnik/delež	Ocena
razmerje med povprečnim številom uporabnikov na mesec in številom zaposlenih	38,20	6
formalna usposobljenost kadrov (delež zaposlenih s strokovnim izpitom)	100 %	6
povprečna stopnja izobrazbe zaposlenih (aritmetična sredina)	7	6
ustreznost kadrov glede na financiranje MDDSZ (skladnost s pogodbo)	100 %	6

Razmerje med povprečnim številom uporabnikov na mesec in številom zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. Menimo, da je mesečno v povprečju okrog 38 uporabnikov na izvajalca popolnoma ustrezna obremenitev.

Formalno usposobljenost kadrov (merjeno z deležem tistih, ki imajo opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva) ocenjujemo kot popolnoma ustrezno, saj imajo vsi zaposleni opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva.

Povprečno stopnjo izobrazbe zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno – v povprečju imajo zaposleni v programu sedmo stopnjo izobrazbe.

Ustreznost kadrov glede na financiranje MDDSZ: Po podatkih, prejetih od izvajalcev programa, je v programu zaposlen v celoti ustrezen kader glede na pogodbo z MDDSZ.

5.3 Ocena tveganja z vidika ustreznosti programa za vključene uporabnike

Primerjava ciljne in vključene populacije: ciljna in vključena populacija se v celoti ujemata.

Iz leta v leto pa izvajalci programa opažajo primanjkljaj na področju pomoči povzročiteljem nasilja tako v smislu prepoznavanja nasilja, dinamike, spreminjanja nasilnega vedenja kot možnost nastanitve ob ukrepu prepovedi približevanja (posebej se je to pokazalo v pogojih epidemije in zaščitnih ukrepov). Glede na število žrtev nasilja v družini, ki jih obravnavajo v okviru svetovalnice, je torej št. povzročiteljev prav tako: po povratnih informacijah, s katerimi razpolagajo (informacije žetev, strok. delavcev CSD in drugih), pa je število povzročiteljev, ki so se vključili v pomoč, bistveno nižja. Drži, da jih mnogo od njih ni motiviranih za to (ob neustrezni zakonodaji, ki CSD ne omogoča obvezne napotitve v programe pomoči), istočasno pa so razpoložljivi programi redki in težje dostopni. Primanjkljaj ugotavljajo tudi na področju pomoči parom, ko žrtev ostaja v partnerskem odnosu. Menijo tudi, da otroci, ki živijo v okolju, kjer se nasilje dogaja in jih zakonodaja opredeljuje kot žrtve nasilja, potrebujejo specifični program podpore.

V okolju, kjer delujejo (Maribor in Podravska regija), ugotavljajo, da so oblike pomoči in podpore brezdomnim ženskam še vedno zelo pomanjkljive.

Ustreznost programa za vključeno populacijo: program nudi ustrezne storitve za vključeno populacijo.

5.4 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja ustreznih prostorov za izvedbo programa

Prostorskih tveganj za izvajalce in uporabnike programa nismo identificirali.

5.5 Ocena tveganja z vidika beleženja in izvajanja ustreznih postopkov

Preglednica 35: Postopki

Kriterij	Ocena
kakovost strukture postopkov	6

Kakovost strukture postopkov: poimenovanja in struktura postopkov, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, sta ustrezni.

Ustreznost postopkov glede na zastavljene cilje: postopki, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, so ustrezni glede na zastavljene cilje programa.

5.6 Ocena tveganja - ostalo

Obstoj konfliktov med zaposlenimi o metodah, ki naj bi jih uporabljali: v obravnavanem obdobju in v preteklosti med zaposlenimi ni bilo nobenih konfliktov o metodah, ki naj bi jih uporabljali.

Administrativne in organizacijske ovire:

Vodenje vse potrebne dokumentacije o uporabnicah je po izkušnjah izvajalcev programa zamudno, saj morajo voditi spisovno dokumentacijo po navodilih CSD Maribor (pisni dogovori o sodelovanju, podpisovanje direktorice, knjiženje, zapisi razgovorov in svetovanj, drugo) ter vpis v Evapro, pri čemer se dogaja, da vpisov ne uspejo narediti sproti in vnašajo naknadno. Poleg navedenega še urejanje vprašalnikov in mesečnih statistik ter mesečnih, polletnih in končnih poročil za različne subjekte (CSD, MDDSZ, lokalne skupnosti kot financerje).

Število uporabnic/uporabnikov se iz leta v leto povečuje, problematika je izredno kompleksna, razreševanje problemskih situacij je dolgotrajno, število zaposlenih strokovnih delavk ostaja nespremenjeno, kar pomeni večjo obremenitev. Pri zaposlovanju dodatnih strokovnih delavk so vezani na načrt zaposlovanja za CSD, poleg omejenih finančnih sredstev pa so vezani tudi na omejitve zaposlovanja v javnem sektorju.

Podobne težave imajo pri iskanju večjih, dodatnih prostorov, saj so odvisni od »dobre volje« Mestne občine Maribor, tako glede primernosti, lokacije in cene najemnine prostorov (lastnih finančnih sredstev za plačilo tržne najemnine nimajo).

Po mnenju izvajalcev programa gre pri normativih, ki jih postavlja MDDSZ v javnem razpisu za financiranje SVP za nepravilno razlikovanje, namreč programi, ki so se na razpis prijaviли z začetkom financiranja leta 2020, morajo izpolnjevati normativ, da se za kontinuiranega uporabnika šteje tisti, ki je v obdobju najmanj treh mesecev v program vključen najmanj 20 ur. V javnem razpisu za leto 2021 pa je veljal normativ, da se za kontinuiranega uporabnika šteje tisti, ki je v obdobje najmanj treh mesecev v program vključen najmanj 12 ur.

6 TRAJNOST PROGRAMA

Oceno trajnosti programa merimo preko podatkov iz Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila. Trajnost programa ocenjujemo preko deležev povratnikov iz istega ali drugih programov ter razlogov za povratništvo in števila let delovanja programa. Posamezne dimenzije ocenjujemo opisno. Oceno trajnosti programa pa podajamo tudi na podlagi dejavnikov dostopnosti programa.

Delež povratnikov in razlogi: uporabnikov, ki so v preteklosti kontinuirano obiskovali program in so se po prekinitvi obiskovanja programa zopet vrnil in ponovno obiskovali program, je bilo v letu 2021 po podatkih izvajalcev 50- 60 %. Večinoma so razlogi v dolgotrajnosti in počasnosti različnih postopkov, predvsem sodnih. Uporabnica se tekom vključenosti v program uspešno sooči z doživetim nasiljem in prepozna dinamiko nasilnega odnosa ter načine za izstop iz nasilnega odnosa, se opolnomoči za samozaščitno vedenje. Nato se pričnejo sodni postopki (iztek ukrepa prepovedi približevanja, urejanje skrbi za mladoletne otroke, kazenski postopek, delitev skupnega premoženja), kar povzroči, da uporabnice ponovno potrebujejo pomoč in podporo pri soočanju z novo nastalimi problemskimi situacijami.

Velik delež uporabnic prihaja tudi zaradi težav pri izvajanju stikov med mladoletnimi otroki in drugim staršem, v obravnavanih primerih povzročiteljem nasilja, ki s svojim nasilnim vedenjem nadaljuje tudi po zaključku partnerskega odnosa in ob stikih.

Delež uporabnikov iz drugih programov in razlogi: skupen delež je znašal 80 %. Največ uporabnic v svetovalnico usmeri CSD, ki v primerih nasilja izvaja naloge za preprečevanje nasilja ali v okviru prve socialne pomoči ugotovi, da gre pri uporabnikih tudi za problematiko nasilja v družini. Zaradi potrebe po kontinuiranem delu z žrtvami nasilja v družini za namen uvida v dinamiko nasilja, soočanja s posledicami, opolnomočenja ter spremembe vedenja in učenja samozaščitnega vedenja, jih usmerijo v program.

Organizacije, ki prav tako usmerjajo uporabnike v svetovalnico: zdravstveni dom, drugi programi (KC za ženske, MD, VH), občasno šole, dijaški domovi.

Delež uporabnikov, ki obiskujejo poleg obravnavanega programa, še vsaj en drug SVP: skupen delež je znašal 10-15 %. Gre zlasti za psihoterapevtske programe in programe za pomoč ob specifičnih problemih (prekomerno uživanje alkohola, težave v duševnem zdravju). Razlogi so v potrebi po terapiji travmatskih dogodkov in njihovih posledic ter zdravljenje konkretnih zdravstvenih težav.

Število let delovanja programa: program deluje od decembra 2010, torej približno 13 let.

Preglednica 36: Dostopnost programa za uporabnike

Kriterij	Ocena
čakalna doba	6
arhitektonske ovire, dostopnost gibalno oviranim	6
dostopnost informacij o programu na spletu	6

Čakalna doba – podatek izvajalcev

Čakalna doba je od enega dneva do enega delovnega tedna (glede na nujnost problemske situacije). To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Urnik dela

Dejavnosti programa potekajo od ponedeljka do petka od 8:00 – 16:00 h, ob sredah in četrtek do 20:00. To ocenjujemo kot zelo ustrezno.

Arhitektonske ovire, dostopnost gibalno oviranim

Prostori so pritrilni, dostop do prostorov je omogočen tudi gibalno oviranim osebam. Enako velja za same prostore. Dejansko so med uporabniki programa tudi gibalno ovirane osebe, osebe na invalidskem vozičku, starejše osebe, ki uporabljajo bergle. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Dostopnost javnega prevoza

Prostori programa (in tudi prostori v lokalnih skupnostih) se nahajajo v bližini postajališč mestnega (in primestnega avtobusnega prometa), 400-500 m, pet minut hoje od najbližje avtobusne postaje. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Vidnost, označenost prostorov programa

Prostori so označeni z napisno tablo neposredno pred vhodom v svetovalnico, sicer drugih oznak in napisov nimajo. Vsaki uporabnici podajo ustna navodila ob dogovoru za termin osebnega pogovora. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Dostopnost informacij o programu na spletu

Na spletni strani programa oz. zavijku društva je ustrezno navedenih vseh šest ocenjevanih elementov. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

7 UGOTOVITVE IN PREDLOGI

a) Ustreznost ciljev za reševanje problemov

Cilji programa so v celoti ustrezno definirani in ustrezni glede na tip programa in vključeno populacijo programa.

b) Uspešnost in učinkovitost programa

Program je popolnoma uspešno (ocenjeno z oceno 6 na lestvici od 0 do 6) dosegal naslednji cilj svetovalnic s področja preprečevanja nasilja: varnost uporabnic in uporabnikov; uspešno (ocenjeno z oceno 4) je dosegal cilje: aktivno sodelovanje v programu, boljša informiranost in več znanja za ravnanje uporabnikov, krepitev moči; srednje uspešno (ocenjeno z oceno 3) je dosegal cilj zniževanje tolerance do nasilja v družbi; manj uspešno (ocenjeno z oceno 2) pa cilj pomoč in podpora pri uradnih (formalnih) postopkih.

Primernost sredstev glede na število uporabnikov ocenjujemo kot ustrezno. Če sredstva preračunamo na mesečno raven in potem glede na povprečno število uporabnikov, je to okrog 81 EUR na uporabnika. Delež časa porabljenega za skupne, specifične postopke ter postopke z anonimnimi uporabniki v skupnem seštevku časa za vse postopke znaša dobri dve tretjini, kar ocenjujemo kot zelo ustrezno.

c) Ocena tveganja za izvedbo programa

Financiranje programa

Primernost sredstev glede na število zaposlenih za polni delovni čas ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. V povprečju zaposleni na letni ravni dobijo 31.832,23 EUR. Delež sofinanciranja MDDSZ v vseh prihodkih je slabi dve tretjini. To ocenjujemo kot manj ustrezno. Finančna sredstva so zadostovala, da se je program nemoteno izvedel.

Predlog

Izvajalcem programa glede na visok delež sredstev pridobljenih od MDSSZ, predlagamo, da poskušajo najti še kakšne alternativne vire financiranja, da obstoj programa iz tega naslova ne bo ogrožen. Morda bi bilo možno preko več promocije programa priti do dodatnih donacij,...

Primernost kadrov

Razmerje med povprečnim številom uporabnikov na mesec in številom zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. Menimo, da je mesečno v povprečju okrog 38 uporabnikov na izvajalca popolnoma ustrezna obremenitev. Formalno usposobljenost kadrov (merjeno z deležem tistih, ki imajo opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva) ocenjujemo kot popolnoma ustrezno, saj imajo vsi zaposleni opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva. Povprečno stopnjo izobrazbe zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno – v povprečju imajo zaposleni v programu sedmo stopnjo izobrazbe. Po podatkih, prejetih od izvajalcev programa, je v programu zaposlen v celoti ustrezen kader glede na pogodbo z MDDSZ.

Ustreznosti programa za uporabnike

Ciljna in vključena populacija se v celoti ujemata, program tudi nudi ustrezne storitve za vključeno populacijo.

Iz leta v leto pa izvajalci programa opažajo primanjkljaj na področju pomoči povzročiteljem nasilja tako v smislu prepoznavanja nasilja, dinamike, spreminjanja nasilnega vedenja kot možnost nastanitve ob ukrepu prepovedi približevanja. Drži, da jih mnogo povzročiteljev nasilja ni motiviranih za vključitev v programe (ob neustrezni zakonodaji, ki CSD ne omogoča obvezne napotitve v programe pomoči), istočasno pa so razpoložljivi programi redki in težje dostopni. Primanjkljaj ugotavljajo tudi na področju pomoči parom, ko žrtev ostaja v partnerskem odnosu. Menijo tudi, da otroci, ki živijo v okolju, kjer se nasilje dogaja in jih zakonodaja opredeljuje kot žrtve nasilja, potrebujejo specifični program podpore.

V okolju, kjer delujejo (Maribor in Podravska regija), ugotavljajo, da so oblike pomoči in podpore brezdomnim ženskam še vedno zelo pomanjkljive.

Predlog

Sofinancerju programa predlagamo, da podprejo SVP specializirane za delo s povzročitelji nasilja, morda v smislu nižje zahteve deleža financiranja ostalih sofinancerjev od 20 %. Državi (MDDSZ) predlagamo tudi izdajo pooblastila CSD za obvezne napotitve v programe pomoči za povzročitelje nasilje, ki ne bodo potekali zgolj v obliki skupinskih predavanj.

Hkrati predlagamo MDDSZ tudi sofinanciranje specifičnih programov podpore za otroke, ki živijo v okolju, kjer se nasilje dogaja.

Enako velja za specializirane programe podpore brezdomnim ženskam v vseh regijah.

Ustreznost prostorov za izvedbo programa

Prostorskih tveganj za izvajalce in uporabnike programa nismo identificirali.

Beleženje in izvajanje ustreznih postopkov

Poimenovanja in struktura postopkov, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, sta ustrezni. Postopki, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, so ustrezni glede na zastavljene cilje programa.

Ostala tveganja

V obravnavanem obdobju med zaposlenimi ni bilo nobenih konfliktov o metodah, ki naj bi jih uporabljali.

Glede administrativnih in organizacijskih ovir pa izvajalci programa izpostavljajo vodenje vse potrebne dokumentacije o uporabnicah, ki je zamudno, saj morajo voditi spisovno dokumentacijo po navodilih CSD ter vpis v Evapro, pri čemer se dogaja, da vpisov ne uspejo narediti sproti in vnašajo naknadno. Poleg navedenega še urejanje vprašalnikov in mesečnih statistik ter mesečnih, polletnih in končnih poročil za različne subjekte (CSD, MDDSZ, lokalne skupnosti kot financerje).

Število uporabnic/uporabnikov se iz leta v leto povečuje, problematika je izredno kompleksna, razreševanje problemskih situacij je dolgotrajno, število zaposlenih strokovnih delavk ostaja nespremenjeno, kar pomeni večjo obremenitev. Pri zaposlovanju dodatnih strokovnih delavk so vezani na načrt zaposlovanja za CSD, poleg omejenih finančnih sredstev pa so vezani tudi na omejitve zaposlovanja v javnem sektorju.

Podobne težave imajo pri iskanju večjih, dodatnih prostorov, saj so odvisni od »dobre volje« Mestne občine, tako glede primernosti, lokacije in cene najemnine prostorov.

Po mnenju izvajalcev programa gre pri normativih, ki jih postavlja MDDSZ v javnem razpisu za financiranje SVP, za nepravilno razlikovanje, namreč programi, ki so se na razpis prijaviли z začetkom financiranja leta 2020, morajo izpolnjevati normativ, da se za kontinuiranega uporabnika šteje tisti, ki je v obdobju najmanj treh mesecev v program vključen najmanj 20 ur. V javnem razpisu za leto 2021 pa je veljal normativ, da se za kontinuiranega uporabnika šteje tisti, ki je v obdobju najmanj treh mesecev v program vključen najmanj 12 ur.

d) Kriterij trajnosti

Kroženje uporabnikov

Uporabnikov, ki so v preteklosti kontinuirano obiskovali program in so se po prekinitvi obiskovanja programa zopet vrnili in ponovno obiskovali program, je bilo v letu 2021 po podatkih izvajalcev 50- 60 %. Večinoma so razlogi v dolgotrajnosti in počasnosti različnih postopkov, predvsem sodnih. Uporabnica se tekom vključenosti v program uspešno sooči z doživetim nasiljem in prepozna dinamiko nasilnega odnosa se opolnomoči za samozaščitno vedenje. Nato se pričnejo sodni postopki, kar povzroči, da uporabnice ponovno potrebujejo pomoč in podporo pri soočanju z novo nastalimi problemskimi situacijami. Velik delež uporabnic prihaja tudi zaradi težav pri izvajanju stikov med mladoletnimi in drugim staršem, v obravnavanih primerih povzročiteljem nasilja, ki s svojim nasilnim vedenjem nadaljuje tudi po zaključku partnerskega odnosa in ob stikih.

Skupen delež uporabnikov iz drugih programov je znašal 80 %. Največ uporabnic v svetovalnico usmeri CSD, ki v primerih nasilja izvaja naloge za preprečevanje nasilja ali v okviru prve socialne pomoči ugotovi, da gre pri uporabnikih tudi za problematiko nasilja v družini. Zaradi potrebe po kontinuiranem delu z žrtvami nasilja v družini za namen uvida v dinamiko nasilja, soočanja s posledicami ter učenja samozaščitnega vedenja, jih usmerijo v

program. Organizacije, ki prav tako usmerjajo uporabnike v svetovalnico: zdravstveni dom, drugi programi (KC za ženske, MD, VH), občasno šole, dijaški domovi. Skupen delež uporabnikov, ki obiskujejo poleg obravnavanega programa, še vsaj en drug SVP je znašal 10-15 %. Gre zlasti za psihoterapevtske programe in programe za pomoč ob specifičnih problemih (prekomerno uživanje alkohola, težave v duševnem zdravju). Razlogi so v potrebi po terapiji travmatskih dogodkov in njihovih posledic ter zdravljenje konkretnih zdravstvenih težav.

Program deluje od decembra 2010, torej približno 13 let.

Dostopnost programa za uporabnike

Čakalna doba je od enega dneva do enega delovnega tedna (glede na nujnost problemske situacije). To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. Dejavnosti programa potekajo od ponedeljka do petka od 8:00 – 16:00 h, ob sredah in četrkih do 20:00. To ocenjujemo kot zelo ustrezno.

Prostori so pritlični, dostop do prostorov je omogočen tudi gibalno oviranim osebam. Enako velja za same prostore. Dejansko so med uporabniki programa tudi gibalno ovirane osebe, starejše osebe, ki uporabljajo bergle. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Prostori programa (in tudi prostori v lokalnih skupnostih) se nahajajo v bližini postajališč mestnega (in primestnega avtobusnega prometa), 400-500 m, pet minut hoje od najbližje avtobusne postaje. Prostori so označeni z napisno tablo neposredno pred vhodom v svetovalnico, sicer drugih oznak in napisov nimajo. Vsaki uporabnici podajo ustna navodila ob dogovoru za termin osebnega pogovora. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Na spletni strani programa oz. zavihku društva je ustrezno navedenih vseh šest ocenjevanih elementov. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

e) Intenziteta in kakovost sodelovanja z drugimi povezanimi akterji s področja preprečevanja nasilja

Prizadevajo si za sodelovanje z vsemi deležniki, ki so potrebni za razrešitev problemskih situacij konkretne uporabnice ter se na povabila k sodelovanju vedno odzivajo. Sodelujejo s CSD v okviru multidisciplinarnih in drugih različnih strokovnih timov. Prav tako sodelujejo s šolami, socialno službo Zdravstvenega doma Maribor in Univerzitetnega kliničnega centra Maribor. Nadalje z JSVP kot so VH, MD, PIKA dnevni center za otroke, Zavetišče za brezdomce, s KC ter programi, ki na kakršenkoli način nudijo pomoč osebam z izkušnjo nasilja v družini - Društvo za nenasilno komunikacijo (v Mariboru delajo s povzročitelji nasilja), ZRNO - Združenje za razvijanje nenasilnih odnosov.

V večini primerov gre za dobro, upoštevajoče sodelovanje v dobrobit skupnih uporabnikov. V posameznih primerih pa se soočajo tudi z vzvišenim odnosom, s poskusi, da bi izvajalce programa prepričali v svoj pogled in prav glede konkretne problemske situacije, z neupoštevanjem opažanj svetovalnice in ugotovitev, tudi omalovaževanjem.

Največ zadržkov in nasprotovanj so deležni, ko so strokovne delavke v vlogi zagovornic uporabnic.

8 VIRI IN LITERATURA

- Izpolnjena Končna poročila o izvajanju programa socialnega varstva v obdobju od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 za C programe – splošni obrazec.
- Prejeto gradivo izvajalcev JSVP: vprašalniki, nabori ciljev, zbirniki, dokumentacije, intervjuji, odgovori preko e-pošte in video konferenc.
- Spletna stran obravnavanega izvajalca SVP.